

Dosar nr. 1727A/2023

Referitor la Dosarul nr. 5/ICCJ/2023 aflat pe rolul Î.C.C.J.

Termen de soluționare a sesizării principale: 26 iulie 2023

DOMNULE PREȘEDINTE AL CURȚII CONSTITUȚIONALE,

Subscrisul, Sindicatul Național al Grefei Judiciare „DICASTRIAL”, CUI: 18291085, cu sediul în Timișoara, str. Eugeniu de Savoya, nr. 2, jud. Timiș, reprezentat convențional de **Societatea Civilă Profesională de Avocați ”CUCULIS & ASOCIAȚII”, societate reprezentată prin avocat-partener, Penciu Mădălin-Adrian, având domiciliul procesual ales în vederea comunicării tuturor actelor procedurale, în temeiul prevederilor art. 158 din Codul de procedură civilă, la sediul profesional situat în Strada Vaselor, nr. 16, sector 2, București, e-mail: madalin@indrumari-juridice.eu, număr de telefon/fax: 031.412.48.88/0 – căi de comunicare la care rugăm a fi citați și a ne fi comunicate toate actele de procedură, atât prin fax cât și prin e-mail, confirmând disponibilitatea efectivă și permanentă a celor două mijloace de comunicare pentru scutirea rezervelor financiare și de timp, persoana desemnată cu primirea actelor de procedură fiind doamna Tănase Mioara,**

CERERE DE INTERVENȚIE - AMICUS CURIAE

În cadrul dosarului format pe rolul ONORATEI CURȚI, ca urmare a sesizării Curții Constituționale a României din data de 29.06.2023, ora 13.00, de către Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, în conformitate cu prevederile art. 27 lit. b din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, precum și în temeiul art. 146 lit. a) din Constituția României și art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, pentru efectuarea controlului constituționalității, înainte de promulgare, în ceea ce privește Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu și a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal (PL-x nr. 244/2023), asupra neconstituționalității proiectului de lege propus spre promulgare, în temeiul dispozițiilor art. 77 alin. 3 și art. 146 lit. a) din Constituția României, vizând

neconstituționalitatea dispozițiilor **PL-x nr. 244/2023**, indicând motivat, în cele ce urmează, încălcările aduse prevederilor constituționale de modificările legislative propuse prin proiectul de lege indicat anterior.

Controlul constituționalității legilor înainte de promulgare sau controlul de constituționalitate *a priori* este reglementat de dispozițiile art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție și de art. 15-18 din Legea nr. 47/1992. Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție [potrivit art. 25 lit. c) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară]. Înalta Curte de Casație și Justiție se constituie în Secții Unite pentru sesizarea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare.

Având în vedere și faptul că la data de 29.06.2023, ora 13.00, **Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite**, în conformitate cu prevederile art. 27 lit. b) din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, precum și în temeiul art. 146 lit. a) din Constituția României și art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu participarea unui număr de 87 de judecători, cu respectarea cerințelor de cvorum prevăzute de lege, ***a DECIS, în unanimitate, prin Hotărârea nr. 4/29.06.2023, sesizarea Curții Constituționale a României pentru controlul constituționalității, înainte de promulgare, în ceea ce privește legea pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu și a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal (PL-x nr. 244/2023).***

Este esențial a se cântări contextul juridic, politic, național și instituțional în care această propunere legislativă, concretizată în proiectul de lege PL-x nr. 244/2023, este realizată, anume în interesul atingerii condițiilor impuse prin Planul Național de Redresare și Reziliență, la Partea II, la componenta 8 privind Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii.

Astfel, în ceea ce privește reforma sistemului de pensii, se propune **un număr minim de măsuri concrete ce sunt necesar a fi implementate**, printre care:

- *reducerea semnificativă a posibilităților de pensionare anticipată, introducerea unor stimulente pentru extinderea vieții profesionale și pentru creșterea voluntară a vârstei standard de pensionare până la 70 de ani, în conformitate cu creșterea speranței de viață și egalizarea vârstei legale de pensionare pentru bărbați și femei la 65 de ani până în 2035;*
- *revizuirea pensiilor speciale pentru a le alinia la principiul contributiv;*

- *stimulente pentru amânarea pensionării;*
- *recalcularea pensiilor aflate în plată conform prevederilor noului cadru legislativ, prin utilizarea noii formule de calcul, în vederea corectării inechităților existente în sistem, până în trimestrul 4 al anului 2023 (Q4 2023).*

Se mai prevede, în Partea II, la componenta 8 privind Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii că: *În ceea ce privește problematica pensiilor de serviciu și speciale, acestea vor fi reformate pe baza unor soluții care să vizeze corectarea inechităților dintre beneficiarii acestor categorii de pensii și beneficiarii din sistemul public de pensii din punct de vedere al aspectului contributivității, luând în considerare și jurisprudența Curții Constituționale.*

Analizând aceste cerințe, care în opinia noastră ar fi trebuit să stea la baza expunerii de motive pentru proiectul de act normativ, se observă ignorarea vădită a măsurilor necesar a fi implementate, **în ansamblul lor**, în propuneri de acte normative complementare. Această analiză trunchiată a măsurilor prevăzute în componenta 8 privind Reforma sistemului de pensii se confirmă și prin Nota de Informare a Ministerului Muncii și Solidarității Sociale - Privind adoptarea și implementarea unor măsuri necesare pentru îndeplinirea jalonului 215 aferent reformei sistemului de pensii din cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență - indemnizațiile/pensiile de serviciu, inclusiv pensiile militare.

Potrivit acestei Notei de Informare – *“În cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență în componența „Reformei sistemului public de pensii” este adresată și problematica indemnizațiilor/pensiilor de serviciu. Conform jalonului 215, până la sfârșitul trimestrului IV 2022 trebuie întreprinse demersurile necesare pentru finalizarea „cadrului legislativ pentru reducerea cheltuielilor cu pensiile speciale”. Conform PNRR acestea vor fi reformate pe baza unor soluții care să vizeze corectarea inechităților dintre beneficiarii acestor categorii de pensii și beneficiarii din sistemul public de pensii din punct de vedere al aspectului contributivității, luând în considerare și jurisprudența Curții Constituționale. Noul cadru legislativ nu va permite crearea unor noi categorii de pensii. Întrucât pensiile de serviciu reglementate prin statute profesionale sunt considerate contrare fundamentului regimului de pensionare, prin noua reglementare se intenționează să se introducă noi criterii și condiții concrete de exercitare a dreptului la pensia de serviciu, care au ca efect o redimensionare a cuantumului acestora. Noua redimensionare*

a cuantumului pensiilor de serviciu nu va echivala cu exproprierea beneficiarilor de pensii de serviciu. Recalcularea pensiilor de serviciu nu echivalează cu o restrângere a unui drept constituțional, ci se impune pentru restrângerea cheltuielilor bugetare.”

Din analiza, atât a considerentelor Notei de Informare a Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, cât și a Notei de Fundamentare a PL-x nr. 244/2023, se observă selecția trunchiată, necoordonată în ansamblul măsurilor ce trebuie adoptate, a unor condiții apreciate în mod greșit ca fiind obligatorii în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență.

Astfel:

- cu privire la **posibilitățile de pensionare anticipată** – Reforma sistemului public de pensii prevede **reducerea** semnificativă a posibilităților de pensionare anticipată și **nu eliminarea acestor posibilități**,
- cu privire la **introducerea de stimulente** pentru extinderea vieții profesionale și pentru creșterea voluntară a vârstei standard de pensionare până la 70 de ani - Reforma sistemului public de pensii **prevede introducerea și acordarea acestora**, pe când în cadrul PL-x nr. 244/2023 nu se prevede acordarea unor stimulente pentru creșterea voluntară a vârstei de pensionare corelativ cu majorarea imperioasă a vârstei de pensionare a categoriilor profesionale vizate.
- cu privire la **acordarea de stimulente pentru amânarea pensionării**, Reforma sistemului public de pensii nu prevede acordarea acestor stimulente doar în situația în care amânarea pensionării s-ar realiza **în mod voluntar, pe când** PL-x 244/2023 nu prevede în nici un mod contracararea efectelor negative pe care introducerea modificărilor legislative le-ar produce cu acordarea obligatorie a unor stimulente, atât pentru amânarea pensionării în mod voluntar, dar și pentru creșterea obligatorie a vârstei de pensionare. **Din contră, PL-x nr. 244/2023 introduce un sistem de penalizare (în loc de stimulare a creșterii vârstei de pensionare sau a demersului de amânare a pensionării) prin sintagmele de genul micșorării “cu 1% din baza de calcul, pentru fiecare an care lipsește din vechimea integrală”.** Or, stimularea se realizează în mod pozitiv, prin acordarea de beneficii, nu în mod prohibitiv sau punitiv, prin aplicarea de penalizări, reduceri, micșorări, impozitări, etc., așa cum prevede PL-x nr. 244/2023.

- cu privire la revizuirea pensiilor speciale pentru a le alinia la principiul contributiv, Reforma sistemului public de pensii prevede revizuirea pensiilor speciale **doar în privința caracterului contributiv, nu și în privința caracterului suplimentar, pe când în cadrul PL-x nr. 244/2023 se elimină implicit caracterul suplimentar al pensiilor speciale, urmărindu-se doar alinierea la principiul contributiv.** Or, reforma sistemului public de pensii nu prevede eliminarea caracterului suplimentar al pensiilor speciale, ci doar alinierea la principiul contributivității. De altfel, în PL-x nr. 244/2023 nici **nu se realizează în concret alinierea la principiul contributiv**, ci, din contră, se observă tocmai nerespectarea principiului contributivității, dar și aplicarea unui sistem de penalizare a categoriilor profesionale care până la apariția modificărilor legislative ar fi obținut sau ar fi fost îndrituite la obținerea pensiilor speciale/de serviciu.

- cu privire la recalcularea pensiilor aflate în plată conform prevederilor noului cadru legislativ, prin utilizarea noii formule de calcul, în vederea corectării inechităților existente în sistem, Reforma sistemului de pensii prevede recalcularea pensiilor având la bază principiul contributivității, pe când PL-x 244/2023 nu vizează “corectarea inechităților” pentru viitor, ci, prin introducerea unui nou impozit, se urmărește penalizarea categoriilor profesionale care au beneficiat de pensii speciale/de serviciu până la intervenirea modificărilor legislative.

De altfel, scopul declarat al PNRR în materia Reformei sistemului de pensii vizează necesitatea ca pensiile speciale **să fie reformate** pe baza unor soluții care să vizeze **corectarea inechităților** dintre beneficiarii acestor categorii de pensii și beneficiarii din sistemul public de pensii din punctul de vedere **al principiului contributivității**, luând în considerare și jurisprudența Curții Constituționale.

Astfel, principala modificare pe care reforma sistemului de pensii o urmărește este reformarea pensiilor speciale doar sub aspectul contributivității, ceea ce nu echivalează cu eliminarea pensiilor speciale sau cu neacordarea de stimulente beneficiarilor sau potențialilor beneficiari ai acestei categorii de pensii, în anumite condiții.

Având în vedere motivele indicate supra, dar și Nota de Fundamentare a PL-x nr. 244/2023, sesizarea de neconstituționalitate privește actul normativ în întregime, prin raportate și la rațiunile pentru propunerea acestor modificări, indicând atât vicii de neconstituționalitate de natură extrinsecă, cât și intrinsecă.

I. Sub primul aspect, a fost avută în vedere existența următoarelor motive de constituționalitate **extrinsecă**:

- Caracterul eterogen al legii și nesocotirea principiului unicității reglementării. Încălcarea art. 1 alin. (5) privind principiul legalității coroborat cu art. 147 alin. (4) din Constituția României referitor la caracterul obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

- Încălcarea prevederilor art. 75 alin. (1) cu referire la art. 73 alin. (3) lit. 1) din Constituția României, prin nerespectarea ordinii de sesizare a celor două Camere ale Parlamentului.

- Încălcarea art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție sub aspectul clarității și previzibilității normei juridice.

- Încălcarea art. 1 alin. (5) raportat la art. 133 alin. (1) din Constituție prin nesolicitarea avizului Consiliului Superior al Magistraturii, ceea ce constituie, în mod implicit, o încălcare a art. 1 alin. (3) privind statul de drept.

II. De asemenea, instanța supremă a constatat că se impune examinarea următoarelor motive de neconstituționalitate **intrinsecă**:

- Încălcarea art. 124 alin. (3) prin raportare la art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție referitoare la independența justiției, la statul de drept, precum și la principiul separației și echilibrului puterilor.

Ne alăturăm deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție de sesizare a Curții Constituționale a României pentru controlul constituționalității, înainte de promulgare, în ceea ce privește Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu și a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal (PL-x nr. 244/2023).

i. Așadar, din prisma caracterului eterogen, legea pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu are un caracter „profund eterogen”, vizând statute profesionale diferite, proiectul de act normativ neavând la bază nicio documentare sau fundamentare, fiind adoptat în procedură urgentă.

Acest caracter se întrepătrunde cu nesocotirea principiului unicității reglementării în materie, prevăzut de art. 14 alin. 1 și 2 din Legea nr. 24/2000, unde se prevede că un act normativ poate cuprinde reglementări și din alte materii conexe numai în măsura în care sunt indispensabile realizării scopului urmărit prin acest act.

Astfel, încălcarea principiului unicității reglementării s-a realizat în condițiile în care reglementările din materii conexe nu erau indispensabile realizării scopului urmărit de lege, scop care, de altfel, nu este unic, întrucât vizează pensiile de serviciu pentru mai multe categorii de beneficiari, modificarea vârstei de pensionare, precum și modificarea Codului Fiscal.

De altfel, legea ce formează obiectul sesizării aduce modificări și/sau completări explicite asupra mai multor acte normative, respectiv: Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, dar și implicite, prin norma cuprinsă la art. 11 din lege, care constituie temei de abrogare a unor dispoziții legale cuprinse în alte acte normative, inclusiv în Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea.

Revenind la viteza cu care acest proiect de lege a trecut prin filtrul celor două Camere, se consacră un simulacru al dezbaterii propunerii de act normative, ceea ce înlătură garanțiile pe care puterea legislativă trebuie să le acorde procesului de adoptare a legilor.

Modificarea și completarea unui număr însemnat de acte normative ce reglementează situații juridice diferite, prin intermediul unui singur act normativ, este incompatibilă cu principiile legalității și cel al statului de drept prevăzute de art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție, precum și cu deciziile obligatorii ale Curții Constituționale, potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție.

Ne raliem opiniei Înaltei Curți de Casație și Justiție, exprimate în cuprinsul Hotărârii Secțiilor Unite cu nr. 4/29.06.2023, prin care se apreciază că: *În aprecierea caracterului eterogen al unei legi trebuie avute în vedere criteriile stabilite cu valoare de principiu de către instanța de contencios constituțional prin Decizia nr. 61 din 12 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 482 din 5 iunie 2020, considerentele 75-76, prin care s-a reținut că: „(...) actul normativ analizat nu are un obiect de reglementare clar, unic și bine definit pentru că acesta nu modifică un singur act normativ, ci modifică mai multe dispoziții din diverse acte normative, eterogene ca obiect de reglementare.*

Chiar dacă cele mai multe modificări din cuprinsul legii analizate au vizat Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2018, se poate constata că celelalte modificări și completări operate în corpul legii nu sunt conexe și indispensabile acesteia, ci ele se

alătură, ca modificări și completări ale diverselor acte normative vizate, modificărilor și completărilor aduse ordonanței de urgență antereferate, astfel că scopul actului normativ analizat nu este unic, ci multiplu subsumat fiecărui domeniu reglementat. (...).

Astfel, Curtea ajunge la concluzia că modificările și completările operate prin legea criticată nu permit nici stabilirea obiectului său unic de reglementare și, implicit, nici determinarea relației de conexitate cu celelalte materii normate. Astfel, legea nu are un singur domeniu de reglementare, ci mai multe, fiecare domeniu păstrându-și individualitatea.

Or, o lege nu poate viza decât un singur domeniu de reglementare, precum și domenii aflate în conexitate directă cu acesta. (...).” 3 Or, „Modificarea și completarea unui număr atât de însemnat de acte normative nu pot fi realizate pe calea unei singure legi, lege care nu reprezintă nici măcar o încercare de codificare în materie, ci una care exprimă diferite opțiuni legislative în domenii eterogene în sine. Este adevărat că, potrivit art. 74 din Constituție, deputații, senatorii și Guvernul pot prezenta, după caz, propuneri și proiecte de legi organice și ordinare, indiferent de domeniul avut în vedere, însă este de la sine înțeles că propunerea/proiectul de lege trebuie să vizeze relații sociale omogene. În caz contrar, s-ar ajunge la situația inadmisibilă ca printr-o/printr-un propunere/proiect de lege să se reglementeze relații sociale variate cu sau fără legătură între ele, iar legea astfel adoptată să nu reflecte unitate normativă și un scop unic.”

Dintr-o altă perspectivă, Curtea Constituțională a statuat că inițiativa legislativă trebuie să vizeze relații sociale omogene, pe care să le reglementeze în mod unitar. În caz contrar, s-ar ajunge la situația inadmisibilă ca printr-o lege să se reglementeze relații sociale variate, fără legătură între ele și fără ca actul normativ astfel adoptat să reflecte o unitate normativă și un scop unic. Examinarea Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu și a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal (PL-x nr. 244/2023) din perspectiva jurisprudenței Curții Constituționale conduce la concluzia că au fost încălcate dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție referitoare la principiul legalității, în componenta privind calitatea legii, coroborate cu cele ale art. 147 alin. (2) din Legea fundamentală.

Astfel, legea analizată reglementează printr-un singur act normativ, sub pretextul unei reforme legislative, modificări de substanță asupra regimului juridic al pensiilor de serviciu stabilite prin 7 legi diferite, individuale, referitoare la statutul categoriilor profesionale vizate prin prezentul demers normativ, precum și modificarea regimului de

impozitare a veniturilor din pensie, prevăzută de Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal. Intervențiile legislative vizează statute diferite, cum sunt cele ale judecătorilor și procurorilor, personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, precum și cel care funcționează în Institutul Național de Expertiză Criminalistică, al auditorilor publici externi din cadrul Curții de Conturi, al membrilor Corpului Diplomatic și Consular, personalului aeronautic civil, funcționarului public parlamentar, militarilor, precum și modificarea regulilor fiscale cuprinse în Legea nr. 227/2015, ceea ce duce la concluzia că legea analizată nu are un obiect unic de reglementare, ci mai degrabă multe, iar fiecare domeniu asupra căruia s-au efectuat modificările legislative își păstrează individualitatea, neexistând vreo legătură de conexitate între acestea.

Or, modificarea și completarea unui număr însemnat de acte normative ce reglementează statute profesionale diferite, precum și a regulilor de impozitare a veniturilor din pensii prevăzute de legislația fiscală, prin intermediul unui singur act normativ, care nu are pretenția de a codifica regimul juridic al pensiilor de serviciu, este incompatibilă cu principiile legalității și al statului de drept, prevăzute de art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție, precum și cu deciziile obligatorii ale Curții Constituționale, potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, în condițiile în care puterea obligatorie este atașată atât dispozitivului, cât și considerentelor și care se impun cu aceeași forță tuturor subiecților de drept.

ii. Cu privire la încălcarea prevederilor art. 75 alin. (1) cu referire la art. 73 alin. (3) lit. 1) din Constituția României, prin nerespectarea ordinii de sesizare a celor două Camere ale Parlamentului.

Trimiterile pe care proiectul de act normativ le face cu privire la o multitudine de legi pentru care propune modificări legislative fac dificilă și chiar viciată procedura legislativă de adoptare, în privința regulilor care stabilesc ordinea de sesizare a celor două Camere ale Parlamentului.

Astfel, pentru pensiile magistraților, ordinea de sesizare este dată de dispozițiile art. 75 prin coroborare cu cele ale art. 126 din Constituție, camera decizională fiind Camera Deputaților, iar prima Camera sesizată fiind Senatul.

S-a realizat, astfel, o coroborare nelegală a prevederilor constituționale, o adăugare la lege și o prorogare de atribuții și competențe ale celor două Camere, reunindu-se atâtea norme

care aparțin categoriei de legi pentru care Camera decizională este Camera Deputaților, cât și norme care aparțin categoriei de legi organice pentru care Camera decizională este Senatul. Astfel, s-a derogat nepermis de la dispozițiile constituționale care stabilesc criteriile de partajare a competențelor celor două Camere și care impun respectarea ordinii de sesizare în funcție de obiectul de reglementare și de caracterul fiecăruia dintre actele normative vizate, lege organică, respectiv ordinară.

iii. În privința încălcărilor art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție sub aspectul clarității și previzibilității normei juridice, este relevant a stabili, din punct de vedere istoric, parcursul reglementărilor aplicabile personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al altui personal asimilat.

Alături de **principiul previzibilității (predictibilității) legii**, este încălcat și **principiul încrederii legitime**, principii dezvoltate în jurisprudența CEDO și a Curții de Justiție a Uniunii Europene. **Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat importanța asigurării respectării cerinței de previzibilitate a legii**, instituind în acest sens și o serie de repere pe care legiuitorul național trebuie să le aibă în vedere pentru asigurarea acestor exigențe.

Prin **Decizia nr. 141/2020, Curtea Constituțională** a stabilit următoarele:

«În ceea ce privește dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, potrivit cărora „în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie“, Curtea, având în vedere dezvoltarea jurisprudențială cu privire la acest articol, constată că acesta cuprinde anumite exigențe ce țin de principiul legalității, de asigurarea interpretării unitare a legii, de calitatea legii (căreia i se subsumează claritatea, precizia, previzibilitatea și accesibilitatea legii), de principiul securității juridice care consacră securitatea juridică a persoanei, concept care se definește ca un complex de garanții de natură sau cu valențe constituționale inerente statului de drept, în considerarea cărora legiuitorul are obligația constituțională de a asigura atât o stabilitate firească dreptului, chiar prin respectarea neretroactivității legii, cât și valorificarea în condiții optime a drepturilor și libertăților fundamentale».

Referitor la **principiul securității juridice**, Curtea observă că prin **Decizia nr. 404 din 10 aprilie 2008**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 347 din 6 mai 2008, instanța de contencios constituțional a statuat că, deși nu este în mod expres consacrat de Constituția României, acest principiu se deduce atât din prevederile art. 1 alin. (3),

potrivit cărora România este stat de drept, democratic și social și cele ale art. 1 alin. (5) cu privire la principiul legalității, cât și din preambulul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, astfel cum a fost interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa.

Referitor la același principiu, instanța de la Strasbourg a reținut că unul dintre elementele fundamentale ale supremației dreptului este principiul securității raporturilor juridice (Hotărârea din 6 iunie 2005, pronunțată în Cauza Androne împotriva României, paragraful 44; Hotărârea din 7 octombrie 2009, pronunțată în Cauza Stanca Popescu împotriva României, paragraful 99). Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență rezonabile pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții (Hotărârea din 1 decembrie 2005, pronunțată în Cauza Păduraru împotriva României, paragraful 92; Hotărârea din 6 decembrie 2007, pronunțată în Cauza Beian împotriva României, paragraful 33).

Așadar, Legea nr. 567/2004 a fost adoptată în urmă cu 19 ani, iar în vederea modificării prevederilor acesteia, consultările efectuate în scopul elaborării prezentului act normativ nu au fost efectuate cu toți participanții interesați prin reprezentanți ai categoriilor profesionale vizate de lege, ignorându-se importanța și contribuția personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea.

Nu s-a avut în vedere faptul că dreptul la pensia de serviciu a personalului auxiliar a fost reglementat în cuprinsul art. 68 ind. 5 din Legea nr. 567/2004, text de lege care impune îndeplinirea cumulativă a două condiții pentru a beneficia de pensie de serviciu, respectiv o vechime de cel puțin 25 de ani în specialitate și împlinirea vârstei de 60 de ani, cerințe care nu sunt impuse niciunei alte categorii de personal care beneficiază de pensie de serviciu.

Ulterior, reglementările referitoare la pensia de serviciu au fost eliminate prin Legea nr. 119 din anul 2010, aceasta devenind pensie în înțelesul Legii nr. 19/2000, iar prin Legea nr. 263/2010 s-a prevăzut abrogarea articolelor referitoare la dreptul la pensia de serviciu, pentru ca, ulterior, în anul 2015, pensiile de serviciu să fie reintroduse prin dispozițiile art. 1 din Legea nr. 130/2015. În acest context normativ, este evident că o nouă eliminare a pensiei de serviciu ar contraveni flagrant principiului predictibilității cadrului normativ și privează categoria noastră profesională de o minimă stabilitate financiară pe termen scurt și mediu.

De altfel, adoptare intempestivă, netransparentă și fără consultarea partenerilor de dialog social a unor măsuri pentru modificarea condițiilor de pensionare pentru grefieri, afectează grav cariera personalului de specialitate – cea mai numeroasă categorie de personal din cadrul Autorității judecătorești din România.

Respectarea principiilor privind previzibilitatea și claritatea legii rămâne, astfel, doar un deziderat în situația proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu și a Legii nr. 227/2015 privind Codul Fiscal.

iv. Referitor la încălcarea art. 1 alin. (5) raportat la art. 133 alin. (1) din Constituție prin nesolicitarea avizului Consiliului Superior al Magistraturii, ceea ce constituie, în mod implicit, o încălcare a art. 1 alin. (3) privind statul de drept.

Trebuie ținut cont de faptul că Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu și a Legii nr. 227 /2015 privind Codul fiscal a fost adoptată de Parlamentul Romaniei fără a se solicita un nou aviz din partea Consiliului Superior al Magistraturii, întrucât prin forma adoptată s-a modificat substanțial conținutul actului normativ în discuție, din perspectiva reglementării dreptului la pensia de serviciu a personalului auxiliar de specialitate.

În acord cu aspectele invocate în sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, rezultă că un act normativ care modifică statutul personalului auxiliar de specialitate, parte componentă referitoare la independența justiției din perspectiva dreptului personalului auxiliar de specialitate la pensia de serviciu, face parte din categoria celor pentru care se solicită în mod obligatoriu avizul Consiliului Superior al Magistraturii.

Desconsiderarea obligației de solicitare a avizului Consiliului Superior al Magistraturii constituie o încălcare a art. 1 alin. (3) raportat la art. 133 alin. (1) din Constituție, ceea ce constituie, în mod implicit, o încălcare a art. 1 alin. (3) privind statul de drept, așa cum s-a lămurit în mod constant în jurisprudența Curții Constituționale.

Prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 187 din 22.12.2022, a fost avizat favorabil, cu observații, proiectul de Lege privind modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu, transmis Consiliului de către Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, însă forma finală a legii adoptate de Parlament este fundamental diferită față de forma inițială a proiectului de lege, afectând substanțial statutul personalului auxiliar de specialitate, motiv pentru care solicitarea unui nou aviz al Consiliului se impunea în mod imperios.

Având în vedere că, înainte de sesizarea Parlamentului, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale a solicitat avizul Consiliului Superior al Magistraturii pe o formă substanțial modificată de cea adoptată de legiuitor nu este îndeajuns pentru a corespunde exigențelor de constituționalitate subliniate de Curtea Constituțională.

Or, avizul Consiliului Superior al Magistraturii și obligația corelativă de solicitare a acestuia nu pot avea doar un caracter formal, ci trebuie să fie reale, astfel încât să poată împlini spiritul reglementărilor legale și constituționale care impun solicitarea acestui aviz, în scopul ca legiuitorul să aibă la dispoziție și punctul de vedere al garantului independenței justiției. Pentru atingerea acestui deziderat este necesar ca punctul de vedere să vizeze tocmai reglementările pe care autoritatea legiuitoare urmează să le adopte, cu atât mai mult în situația în care forma finală adoptată de Parlament este total diferită de forma inițiatorului.

Prin urmare, construcția noii reglementări în ceea ce privește pensia de serviciu a personalului auxiliar de specialitate este total diferită de forma inițiatorului, realizându-se de fapt o noua reglementare, pentru care, în mod evident, se impunea avizul Consiliului Superior al Magistraturii.

Mai mult, solicitarea unui nou aviz din partea Consiliului Superior al Magistraturii se impunea și din perspectiva respectării principiului cooperării loiale între autoritățile publice, constant recunoscut în jurisprudența Curții Constituționale și aplicat, în mod adecvat, de autoritatea legiuitoare în alte situații în care punctul de vedere al Consiliului a fost solicitat și cu privire la unele amendamente formulate în procedură parlamentară.

Față de acestea, opinăm că omisiunea legiuitorului de a solicita avizul Consiliului Superior al Magistraturii asupra noii forme a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu și a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal contravine dispozițiilor art. 1 alin. (3) și (5) și art. 133 alin. (1) din Constituție.

În privința motivelor de neconstituționalitate intrinseci proiectului de lege:

v. Apreciem că se aduce o încălcare și dispozițiilor art. 1 alin. (3), (4) și (5) din Constituție, statul de drept fiind afectat în esența sa.

Proiectul încalcă flagrant normele de tehnică legislativă, cuprinzând articole ce nu pot fi puse în aplicare din cauza impreciziei și a caracterului confuz al acestora. De asemenea, **impune un sistem de pretinsă eşalonare care, însă, în realitate nu produce**

consecințe practice, fiind, astfel, un text legislativ superfluu, inapt pentru a produce efecte juridice.

Printr-o bogată jurisprudență, Curtea Constituțională a decis că normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, cât și procedurile parlamentare constituie un veritabil criteriu de constituționalitate, prin raportare la aplicarea art.1 alin. (3) și (5) din Constituție.

În acest sens, instanța de control constituțional a constatat că, deși normele de tehnică legislativă nu au valoare constituțională, prin reglementarea acestora, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, aplicarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesare.

De asemenea, stabilirea unor reguli clare în privința procedurii legislative, inclusiv la nivelul Legii fundamentale și respectarea reală, iar nu formală, a regulilor astfel stabilite constituie o garanție împotriva abuzului de putere al majorității parlamentare, așadar, o garanție a democrației.

În modalitatea în care s-a procedat, arătăm că sunt încălcate și dispozițiile art. 26 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, potrivit căruia „*Proiectul de act normativ trebuie să cuprindă soluții legislative pentru situații tranzitorii, în cazul în care prin noua reglementare sunt afectate raporturi sau situații juridice născute sub vechea reglementare, dar care nu și-au produs în întregime efectele până la data intrării în vigoare a noii reglementări*”.

În legătură cu legiferarea, în dreptul european a fost dezvoltat **principiul încrederii legitime**, ce este încălcat în mod vădit prin felul în care a fost edictată norma tranzitorie cuprinsă în proiect.

Principiul încrederii legitime a fost dezvoltat în jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene (cauzele Facini Dori c. Recre, 1994, Foto-Frost c. Hauptzollant Lübeck. Ost, 1987) și impune ca legislația să fie clară și predictibilă, unitară și coerentă.

De asemenea, principiul încrederii legitime impune limitarea posibilităților de modificare a normelor juridice și stabilitatea regulilor instituite prin acestea.

Încălcarea principiului supremației legii și a Constituției, art. 1 alin. (5) din Constituție.

În esență, **proiectul desființează de facto pensiile de serviciu ale personalului auxiliar**, la finalul aplicării legii acestea urmând să fie, în realitate, golite de substanță, atât din perspectiva stabilirii vârstei de pensionare, cât și din perspectiva cuantumului pensiei.

Scopul declarat, de altfel, chiar de către inițiatori proiectului de act normativ fiind alinierea, în timp, la sistemul pensiilor de asigurări sociale bazat (integral) pe contributivitate.

Personalul auxiliar de specialitate din instanțe și parchete beneficiază de dreptul de pensie de serviciu, iar nu pensie specială, în fapt, fiind vorba despre o pensie ocupațională, astfel cum este denumită în Uniunea Europeană. Rațiunea acordării acestui drept este necesară, justificată și legală, pensia de serviciu pentru personalul auxiliar a fost acordată ca o compensare pentru restrângerea unor drepturi și libertăți și instituirea unor interdicții și incompatibilități prin statutul special care reglementează această categorie de personal, direct proporțional cu activitățile specifice funcției - personalul auxiliar de specialitate participă efectiv la îndeplinirea actului de justiție alături de magistrați.

Pentru personalul auxiliar de specialitate din instanțe și parchete, pensia de serviciu a fost acordată prin Legea nr. 567/2004 în perioada de preaderare a României la UE în conformitate cu disp. art. 53 din Constituție, acestei categorii de personal fiindu-i restrâns exercițiul unor drepturi și libertăți cetățenești, interdicții prevăzute în cuprinsul art. 77 din această lege și în codul deontologic.

Pensia de serviciu – denumită în legislația europeană pensie ocupațională – are o serie de caracteristici obligatorii ce o diferențiază de restul pensiilor stabilite pe baza contributivității.

Esențial, pensia de serviciu, după cum îi spune și denumirea, vizează „serviciul” efectuat, perioada de timp în care personalul auxiliar de specialitate al instanțelor și parchetelor de pe lângă acestea este supus unor condiții deosebite de muncă. Pensia de serviciu nu are în vedere vârsta persoanei, căci atunci nu se mai poate vorbi de o pensie „de serviciu”, ci de o pensie în sistemul public de pensii.

Corelativ, cuantumul pensiei de serviciu are două componente, una contributivă și una suplimentară, ca fiind contraprestație pentru regimul specific, al incompatibilităților, interdicțiilor, importanței serviciului, în considerarea cărora a fost instituită.

Curtea Constituțională a României a statuat deja prin Decizia nr. 1237/06.10.2010 că „pensiile de serviciu se bucură de un regim juridic diferit în raport de pensiile speciale acordate în regimul public de pensii”, tocmai din cauza interdicțiilor și incompatibilităților impuse de lege magistraților, care sunt identice și pentru personalul auxiliar de specialitate din instanțe și parchete.

Pensiile de serviciu sunt compuse din două elemente: pensie contributivă și un supliment din partea statului, acordat ca o compensare pentru privarea de anumite drepturi și libertăți pe perioada în care persoana a desfășurat activitatea supusă unui regim special de interdicții și incompatibilități. În trecut, pensia de serviciu pentru personalul auxiliar de specialitate se calcula procent în cuantum de 80% din baza de calcul reprezentată de media salariilor de bază brute lunare realizate, inclusiv sporurile, din ultimul an anterior datei la care se depune cererea de pensionare, însă, după apariția OUG nr. 59/2017, acest cuantum a fost limitat la media ultimelor 12 salarii nete avute în plată înainte de pensionare.

Atâta vreme cât criteriul decisiv pentru recunoașterea dreptului la pensie este vârsta de pensionare, și nu vechimea în funcția respectivă, acest imperativ al pensiei de serviciu este eliminat. Chiar dacă proiectul prevede o vechime minimă în funcție, aceasta nu este suficientă și nici neaparat esențială, de vreme ce devine irelevantă odată ce s-au depășit cei 25 de ani prevăzuți de lege, criteriul final și imperativ fiind vârsta de pensionare.

Având în vedere că în plată, media salarială a personalului auxiliar de specialitate este de aproximativ 4500 lei, pensia de serviciu nu depășește acest cuantum, aspect ce poate fi probat din datele Casei Naționale de Pensii Publice, de unde rezultă că pensia medie a personalului auxiliar de specialitate din instanțe și parchete este de 4389 lei, un număr de 3849 beneficiari și doar 2479 lei sunt suportați din Bugetul de stat. În plus, lunar, grefierilor li se rețin contribuții către stat într-un cuantum de 57,5% din venitul brut realizat.

Or, pensia de serviciu este recunoscută în raport de principiile legii generale privind pensiile, vechimea minimă în funcție fiind, practic, echivalentă ca valoare unui stagiu minim de cotizare necesar pensionării în sistem contributiv. Dovada o constituie chiar faptul că vechimea în funcție este irelevantă în stabilirea cuantumului pensiei, având în vedere că, indiferent dacă vechimea este de 25 de ani sau 35 de ani, modul de calcul este același.

Așadar, câtă vreme vechimea în funcție nu mai este relevantă, înseamnă că aceasta este ruptă de chiar esența rolului ei în stabilirea pensiei de serviciu, și anume

aceea de a reprezenta o contraprestație pentru inconvenientele suferite în perioada în persoana s-a aflat în funcția de specialitate.

Astfel, din aceasta perspectivă, nu poate fi pus semnul egalității între inconveniente suportate pe parcursul a 25 de ani, 30 de ani, 35 de ani sau chiar mai mult, cât va fi în final vechimea necesară în mod real pentru pensionare, dacă dreptul la pensie se naște numai la o anumită vârstă, chiar dacă condiția vechimii de 25 de ani ar fi de mult îndeplinită. Este evident că interdicțiile și incompatibilitățile suportate pe parcursul a 25 de ani nu pot fi compensate în același mod și quantum cu cele suportate pe 35 de ani, de exemplu.

Cea de-a doua condiție pentru calificarea unei pensii ca o pensie de serviciu este legată de modul de calcul al acesteia.

Așa cum rezultă din jurisprudența constantă a **Curții Constituționale**, **componenta necontributivă a pensiei de serviciu trebuie să reflecte în mod real o contraprestație, iar în cazul personalului auxiliar al instanțelor și parchetelor de pe lângă acestea, această trebuie să fie cât mai apropiată de venitul din ultima lună de activitate.** Prin stabilirea unei baze de calcul de până la 300 de luni – adică exact 25 de ani, vechimea minimă necesară pensiei – proiectul încalcă și acest imperativ garantat constituțional, lipsind de conținut pensia de serviciu, ce **rămâne reglementată doar formal** ca atare.

În același sens sunt și **normele europene în materia pensiilor ocupaționale/pensii de serviciu.**

Așadar, cu referire la art. 1 alin. (3) din Constituție, proiectul de lege PL-x 244/2023 aduce încălcări evidente ale drepturilor și libertăților unor categorii profesionale, dar și încălcări ale demnității acestora, vătămări transpuse într-o nesocotire a însuși statului de drept, prin atingerea pe care o aduce, deși nu justiției în sine, înfăptuitorilor acesteia.

Astfel, se remarcă că de esența statului de drept nu este doar separația puterilor, ci și echilibrul dintre acestea, echilibru care prin adoptarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu se va deteriora iremediabil, prin însăși scăderea forței unei puteri în stat ca urmare a pensionărilor, reorientărilor profesionale și chiar prin scăderea calității actului de justiție, ca urmare a insuficienței personalului.

Ca urmare a deteriorării iremediabile a acestui echilibru fragil dintre puteri, respectarea Constituției, supremația acesteia și a legilor devin doar deziderate, pronosticul

fiind acela în care concursul justiției pentru respectarea și aplicarea acestora se va diminua simțitor sau se va obține în mod tardiv, ineficient.

Or, independența justiției este o valoare fundamentală a unei societăți democratice, nefiind un privilegiu al personalului din cadrul Autorității judecătorești, ci un drept al cetățenilor constituind o condiție prealabilă, esențială, a statului de drept. Independența justiției trebuie să reprezinte dezideratul întregii societăți, iar nu doar al categoriilor profesionale implicate în actul de justiție, pentru că acest element fundamental al democrației este esențial în garantarea drepturilor și libertăților cetățenilor.

Soluția propusă de legiuitor la art. IV din Lege, prin modificarea condițiilor de pensionare a personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea, aduce atingere prevederilor art. 124 alin. (3) cu referire la art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție, fiind afectată componenta funcțională/instituțională a principiului independenței justiției în substanța sa.

Pentru respectarea principiului independenței justiției, în componenta funcțională/instituțională, s-ar fi impus o reglementare care să asigure fie atragerea aplicabilității altor reglementări în materia securității sociale (în vederea reducerii vârstei de pensionare prin recalcularea vechimii în muncă), fie o reală etapizare a condițiilor de pensionare, iar nu una deghizată, inaplicabilă în concret destinatarilor legii, care să se realizeze într-un interval rezonabil, gradual și predictibil, astfel încât să contribuie la asigurarea stabilității sistemului judiciar.

De altfel, și Înalta Curte de Casație și Justiție observă discrepanța dintre proiectul de lege și alte reglementări similare în privința ocrotirii drepturilor și intereselor destinatarilor modificărilor legislative.

În Hotărârea nr. 4 din 29.06.2023, Înalta Curte de Casație și Justiție notează *“Spre deosebire de reglementarea actuală, este de observat, așa cum am menționat anterior, că atunci când legiuitorul a dorit să realizeze o reformă a sistemului public de pensii, prin majorarea vârstei de pensionare și a stagiului de cotizare, această măsură s-a realizat cu asigurarea unei etapizări efective și graduale, pe o perioadă mai îndelungată de timp, prin creșterea treptată a condițiilor enunțate, astfel încât impactul asupra beneficiarilor să fie minim.*

Astfel, prin Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, majorarea vârstei de pensionare de la 57 de ani la 63 de ani pentru femei a fost etapizată pe o

perioadă de 20 de ani, iar cea de la 62 de ani la 65 de ani pentru bărbați s a realizat pe o perioadă de 15 ani.

Or, în forma adoptată, prin modificările aduse Legii nr. 303/2022 și Legii nr. 567/2004 în privința condițiilor de pensionare a magistraților și a personalului auxiliar de specialitate al instanțelor și parchetelor, Legea criticată este de natură să genereze repercusiuni grave asupra organizării instanțelor și parchetelor (în special prin reducerea considerabilă a numărului de magistrați (a se vedea Anexa) și de greșeri, care vor ieși din sistem atât prin pensionări accelerate, cât și prin demisii generate de lipsa unei perspective rezonabile de a dobândi vocația la pensia de serviciu, la care se va adăuga, în mod previzibil, scăderea atractivității îmbrățișării pe viitor a acestor profesii juridice).”

Așa cum am amintit și la punctul i., propunerea legislativă nu a avut la bază niciun studiu de impact, analize statistice sau comparative, iar lipsa identificării și adoptării unor soluții (inclusiv legislative) cu efecte pe termen scurt și lung care să contrabalanseze consecințele negative generate în sistemul de justiție de modificările aduse în privința pensiilor de serviciu ale personalului auxiliar de specialitate al instanțelor și parchetelor constituie tot atâtea elemente care susțin caracterul neconstituțional al acestor modificări, din perspectiva încălcării principiului independenței justiției, în componenta funcțională/instituțională a acestuia, dar și ca încălcări aduse drepturilor dobândite a căror garantare trebuia asigurată.

Ministerul Justiției a beneficiat, începând cu anul 2006, de sprijin din partea BIRD pentru finanțarea Proiectului ”Reforma Sistemului Judiciar” ale cărui obiective principale au fost creșterea eficienței instanțelor din România și îmbunătățirea calității actului de justiție. Deși în perioada 2007-2016 au fost realizate progrese importante prin implementarea Proiectului Reforma Sistemului Judiciar, Raportul Comisiei Europene privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV) din 27.01.2016, specifică faptul că investițiile în sediile și infrastructura IT a instanțelor trebuie continuate.

În acord cu cele menționate în Raportul MCV, Planul de acțiune pentru implementarea strategiei pentru dezvoltarea sistemului judiciar 2016-2020, aprobat prin HG 282/2016, cuprinde o serie de activități specifice privind infrastructura clădirilor și cea IT&C a sistemului judiciar român, propuse spre finanțare din fonduri care pot fi acordate de BIRD, în complementaritate cu alte măsuri au fost eligibile la finanțare din fonduri europene nerambursabile și din bugetul de stat în perioada 2016-2020.

Aceste ajutoare financiare primite de Ministerul Justiției subliniază nevoia de suport real și instituțional a justiției și atrag atenția asupra dificultăților cu care se confruntă sistemul judiciar, dar mai cu seamă personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea

Sub acest aspect, se impune a fi amintit faptul că în Avizul nr. 21 (2018) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) s-a reținut că „*voința politică este esențială atunci când vorbim despre asigurarea personalului, infrastructurii și echipamentelor în sistemul judiciar. Asigurarea unor condiții de lucru (cum ar fi clădiri și echipamente funcționale pentru instanțe, precum și suficient personal) compatibile cu demnitatea misiunii judiciare pot servi ca inhibitori puternici pentru orice comportament corupt. În consecință, CCJE dorește să sublinieze că este responsabilitatea fiecărei țări să pună la dispoziție un buget suficient pentru dotarea rezonabilă a sistemului judiciar, astfel încât justiția să se facă prin decizii bine fundamentate și prompte. De asemenea, apelează la autoritățile competente să asigure întotdeauna un nivel adecvat al salariilor, pensiilor și altor beneficii sociale. Merită remarcat, de asemenea, în acest context faptul că sistemul judiciar este la fel de puternic și robust precum pilonii săi. De aceea, asigurarea unui nivel adecvat al salariilor, beneficiilor sociale și echipamentelor pentru personalul auxiliar este la fel de vitală pentru un sistem judiciar fără corupție, precum asigurarea condițiilor de lucru potrivite pentru judecătorii înșiși.*”

Or, investiția în infrastructură și echipamente este actualmente contracarată de lipsa investiției în personal, ceea ce lasă fără substanță și eficiență proiectele de finanțare trecute, prezente și viitoare într-un context în care justiția nu se înfăptuiește fără oameni.

vi. Încălcarea principiului egalității în fața legii, protejat de art. 16 alin. (1) din Constituție

Proiectul de lege creează multiple și grave situații de discriminare între destinatari, aflați în situații identice sau similare, în funcție de data nașterii acestora sau de data pensionării sub imperiul noii legi. Cu titlu de exemplu, colegi intrați în aceeași dată în sistem, cu aceeași vechime în muncă și în specialitate, se pot pensiona la distanțe considerabile de timp, deși dreptul ambilor se naște sub imperiul aceleiași legi.

Sub aspectul cuantumului, acesta va fi diferit de la an la an, pentru personalul de specialitate aflat în condiții identice de grad și vechime, modul de stabilire a bazei de calcul fiind diferit de la an la an.

vii. *Proiectul încalcă principiile așezării echitabile și nediscriminatorii a sarcinilor fiscale, protejat de art. 56 alin. (2) din Constituție*

Proiectul instituie un nou impozit, stabilind o bază de impozitare imprecisă și destinată doar unor anumiți contribuabili, fapt ce încalcă principiul constituțional mai sus amintit.

Aceste principii constituționale sunt transpuse în normele deja existente în Codul fiscal, articolul 3 din Codul fiscal prevede principiile fiscalității, stipulând următoarele: „Impozitele și taxele reglementate de prezentul cod se bazează pe următoarele principii: a) neutralitatea măsurilor fiscale în raport cu diferitele categorii de investitori și capitaluri, cu forma de proprietate, asigurând prin nivelul impunerii condiții egale investitorilor, capitalului român și străin; c) justețea impunerii sau echitatea fiscală asigură ca sarcina fiscală a fiecărui contribuabil să fie stabilită pe baza puterii contributive, respectiv în funcție de mărimea veniturilor sau a proprietăților acestuia”.

Aceste principii impun ca orice măsuri fiscale ar fi luate de legiuitor să fie neutre în raport de calitatea contribuabililor și să se raporteze la mărimea și natura veniturilor. Cu alte cuvinte, venituri de aceeași natură trebuie impozitate identic, indiferent de calitatea contribuabililor.

Or, proiectul de lege criticat instituie un impozit ce nu se aplică, în realitate, doar în funcție de mărimea venitului, ci și în funcție de calitatea contribuabililor – cei ce beneficiază de pensii de serviciu al căror quantum excedează cotei contributive –, precum și la natura venitului – în realitate, aplicându-se doar anumitor tipuri de pensii, și anume pensiilor de serviciu.

Astfel, deși aparent impozitul suplimentar s-ar aplica tuturor pensiilor, în realitate acesta se aplică doar cotei ce depășește contributivitatea, adică pensiilor de serviciu, proiectul prevăzând în mod expres că:

„(3) În situația în care quantumul componentei din venitul lunar din pensii, determinată ca urmare a aplicării principiului contributivității, depășește câștigul salarial mediu net care se determină pe baza câștigului salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat, cota de impunere de 15% se aplică pentru partea din venitul lunar din pensii care depășește nivelul acestui quantum și excede aplicării principiului contributivității”.

Sediul: Strada Vaselor nr. 16, sector 2, Bucuresti, tel: 031.412.48.88, fax: 031.412.48.80,
e-mail: madalin@indrumari-juridice.eu

Legea încalcă, de asemenea, și principiul previzibilității prevăzut de art. 4 din Codul fiscal, potrivit căruia „(2) În cazul în care prin lege se introduc impozite, taxe sau contribuții obligatorii noi, se majorează cele existente, se elimină sau se reduc facilități existente, acestea vor intra în vigoare cu data de 1 ianuarie a fiecărui an și vor rămâne nemodificate cel puțin pe parcursul aceluși an.”

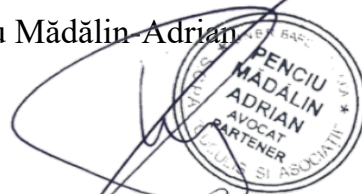
Or, legea atacată prevede o normă de excepție, noul impozit aplicându-se din luna imediat următoare publicării legii în Monitorul Oficial.

Pentru toate aceste considerente, înaintăm prezentul punct de vedere privind sesizarea Curții Constituționale cu obiecția de neconstituționalitate a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu și a Legii nr.227/2015 privind Codul fiscal (Pl-x 244/2023), în partea vizând modificările aduse Legii nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea.

Intervenientul, S.N.G.J. „DICASTERIAL”,

Reprezentat convențional de S.C.P.A. Cuculis și Asociații,

Prin av. partener Penciu Mădălin Adrian

și av. coordonator Cuculis Adrian-Călin

S.C.P.A. Zegrean, Gaftone și Asociații,

prin av. partener Zegrean Augustin

